

Passive former

Et udsagnsord kan optræde aktivt eller passivt, også kaldet handleform eller lideform. Når et udsagnsord bøjes i den aktive form, er grundledet aktivt, dvs. grundledet foretager noget.

Når et udsagnsord bøjes i den passive form, er grundledet passivt, dvs. der foretages noget med grundledet. Grundledet er passivt.

Jeg skriver brevet til min kæreste = grundledet foretager sig noget, er aktivt.

x ○ △

Brevet til min kæreste skrives = grundledet foretager sig ikke noget, er passivt.

x ○

Passive sætninger kan formuleres på to måder:

Ved at tilføje –s i navneform, nutid eller datid.

Eks. hentes – den hentes – den hentedes, at køres, den køres, den kørttes.
Gæsterne hentedes på banegården.

x ○

Bemærk. Gæsterne (grundledet) foretog sig ikke noget = var passive. Det var andre, der var aktive.

Ved at anvende 'blive' sammen med nutid, datid og førnutid.

Eks. vælge – han bliver valgt – han blev valgt – han er blevet valgt.
Borgmesteren blev valgt for en ny periode.

x ○ ○

Bemærk. Borgmesteren (grundledet) foretog sig ikke noget. Også her var det andre, der var aktive.

OBS. Navneform og nutid har samme form, får samme endelse:

at skrives – brevet skrives, at vaskes – barnet vaskes

Eksempler på de forskellige passive former:

Passiv-formen med –s:

Der skal **spilles** en fodboldkamp.

Nu kl. 10 **spilles** kampen.

Kampen **spilledes** i formiddag.

Passiv-formen med blive

Fodboldkampen **vil blive spillet** på hjemmebane.

Kampen **bliver spillet** lige nu.

Fodboldkampen **blev spillet** meget hårdt.

Kampen **er blevet spillet** uden skader

Den lange tillægsform

Mange udsagnsord kan optræde i en form, kaldet lang tillægsform.

Lang tillægsform dannes ved at tilføje –ende til stammen, f.eks. læsende, skrigende, hviskende, løbs osv.

Den lange tillægsform anvendes ofte for at gøre en beskrivelse mere levende: Børnene kom **grædende** hjem fra skole. – Publikum blev **siddende** længe efter, at kampen var slut.

Den lange tillægsform kan have to funktioner i sproget:

⇒ **Som et supplerende udsagnsord sammen med et andet udsagnsord:**

F.eks. De kom løbende ind i stuen. – Bedstefar blev siddende i gyngestolen.

x ○ ○ x ○ ○

⇒ **Som et tillægsord:**

Den **larmende** musik gav hovedpine. – Han så den **slingrende** bil.

Den lange tillægsform anvendes som udsagnsord sammen med 'at komme' og knyttes da til bevæge-udsagnsordene, f.eks. løbe, springe, hoppe, køre, flyve osv.

Kan også anvendes sammen med ord, der udtrykker humør, f.eks. grædende el. leende,

Den lange tillægsform anvendes også sammen med **at have** og **at blive** og giver da tit udtryk for noget, som er i gang og fortsættes: Fuglen kom **flyvende** - han blev **liggende** i sengen - vi har en mand **boende** i Afrika.